

۲۱۳۵۶۷۰

بسم الله الرحمن الرحيم

فرمانک بهر مقامات

www.ketab.ir

سرشناسه	: آقابابایی، خوربه، ۱۳۳۳-
عنوان و نام پدیدآور	: فرهنگ کهن تات / خوربه آقابابایی.
مشخصات نشر	: تهران، میلاد، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۸ ص.
شابک	: 978-600-5744-17-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: تات ها -- ایران -- قزوین (استان)
موضوع	: Tats (Iranian people) -- Iran -- Qazvin (Province)
رده بندی کنگره	: DSR ۷۷
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۹۷۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۲۱۸۹۷۴

مشارت میلاد

فرهنگ کهن تات

نویسنده: خوربه آقابابایی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

شمارگان: ۵۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۴۴-۱۷-۰ 978-600-5744-17-0

تهران: خیابان انقلاب، بین خ اردیبهشت و ۱۲ فروردین

خ وحید نظری، بن بست جاوید ۲، پلاک ۱

تلفن: ۶۶۴۰۵۵۰۳ دورنگار: ۶۶۴۹۴۲۲۵

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

- فهرست مطالب -

۵	مقدمه
۹	پیشگفتار
۱۳	معرفی روستا
۱۶	مشال روستا
۲۳	رسم آرباب از دست رنج رعایا
۲۵	آداب عروس و خنابان
۲۴	رسم نامگذاری برادر
۳۶	رسم چهارشنبه سوری
۳۹	ضرب المثل
۴۰	باورهای نادرست و عامیانه
۴۳	غذاهای محلی و طرز تهیه آنها

.داستان‌های کوتاه

۵۱	۱- داستان سرنوشت
۶۴	۲- مرد ساده لوح
۶۷	۳- حسن تنوری
۷۲	۴- داستان زندگی یک دختر روستایی

.قصه‌ها

۸۵	۱- آسمان و زمین
۸۸	۲- ماه و خورشید
۹۰	۳- مهتاب و ابر

۹۳	۴- باد و باران
۹۶	۵- برف و بوران
۹۹	۶- شب و روز
۱۰۱	۷- نسیم و سحر
۱۰۳	۸- آفتاب و سایه
۱۰۶	۹- زمستان و بهار
۱۰۸	۱۰- تار و پود
۱۱۱	۱۱- نیکی و بدی
۱۱۳	۱۲- هستی و نیستی
۱۱۵	۱۳- انعکاس
۱۱۷	۱۴- راهنمای آوایی
۱۱۹	۱۵- لغات و واژگان (۷۴۶ واژه)
۱۶۴	۱۶- افعال
۱۶۶	۱۷- کلمات هم آوا (روان) با مفهوم متفاوت
۱۶۸	۱۸- دستور زبان
۱۷۱	۱۹- افعال مرکب
۱۷۲	۲۰- افعال کمکی
۱۷۳	۲۱- اعداد و نشانه‌ها
۱۷۵	۲۲- تصویر صنایع دستی
۱۷۶	۲۳- تصویر صیفی جات
۱۷۷	۲۴- تصویر خشکبار
۱۷۸	۲۵- منبع

مقدمه

سرزمین پهناور ایران میراث گرانبهائی نیاکان ماست که از نسلی به نسلی با تمام فراز و نشیب‌های تاریخی و جنگ و جدال‌های بی‌انگانه و گردنکشان داخلی مقاوم و سربلند به روند زندگی خویش ادامه می‌دهد.

جای جای این مرز و بوم یادگاری از گذشته‌های دور و نزدیک دارد که شناسایی و آگاهی از بیش از یک میلیون اثر تاریخی، گویای اهمیت سرزمین پارس است.

میراث گرانبهائی ایران خاطره‌های زیاد از پدران و مادران ما را در خود جای داده است که بازگو کردن آنها، معرفی فرهنگ و آداب و رسوم این اقلیم است.

فرهنگ کهن تات

آداب و رسوم در فرهنگ و تمدن ملل مختلف - به ویژه ملت های آسیایی - تاثیر به سزایی نهاده است و فرهنگ و آداب و رسوم بومی و قومی می تواند در سرنوشت فرهنگ های شهری تاثیر بگذارد و برای لحظاتی مردم شهری را محصور شادی های زندگی خود کند. اجرای جشن ها و آیین های شاد در رستا، سبکبالی را برای مردم آن مناطق به همراه دارد و سر زندگی کوه نشینان را باید در راستای به کارگیری آداب و سنن گذشته دانست.

برای شناخت مردم هر قوم و ملتی باید با فرهنگ عامه (Folklore) آنها آشنایی پیدا کرد. فرهنگ عامیانه مردم ایران، گنجینه گران قدری از آیین های مذهبی و ملی، عادات و عقاید، قصه ها و افسانه ها، امثال و ترانه ها، لالایی ها، پند پیران و ... آن ها و غیره است که شناخت و حفظ آنها بر عهده همه نسل هاست.

در فلات ایران از قدیم الایام اقوام مختلف و ساکنان و آداب و رسوم متنوع زندگی می کرده اند که از آن جمله می توان به «تات ها» اشاره کرد. تات های ایران بیشتر در استان قزوین، تهران، گیلان، استان های مرکزی، اردبیل، زنجان، تالش، خراسان شمالی و ... به طور پراکنده زندگی می کنند.

بزرگترین منطقه تات نشین در ایران شهرستان های تاکستان، بوئین زهرا، طارم، اشترهارد و الموت در استان قزوین است، تات های خارج از ایران بیشتر در روسیه و گرجستان سکونت دارند.

بیشتر زبان شناسان ریشه اصلی زبان «تاتی» را به «مادها» نسبت می دهند

و اعتقاد دارند که در طول قرون متمادی تحت تأثیر زبان‌هایی چون اوستایی، فارسی باستان، پهلوی اشکانی، پهلوی ساسانی و فارسی دری قرار گرفته و امروزه در آخرین شکل خود تحت عنوان «تاتی» درآمده است.

زبان تاتی در جنگ ایران و عراق نقش مهمی را ایفا کرد، چون از نویسندگان زبان تاتی در دو سوم بیسیم‌های نیروهای ایرانی استفاده می‌شد و ارتش بعد عراق هیچ‌یک از هم‌پیمانانش تا پایان جنگ نتوانستند مکالمات عملیاتی و هوای ایرانی را رمزگشایی کنند.

ابراهیم آبادروسی از تابع بخش رامند (Rámand) شهرستان بوئین‌زهرا در استان قزوین است که در زبان تاتی، برموه (Bermewa) نامیده می‌شود که همراه با روستاهای سگز آباد (Sagz Ābād) و شال (Shál) از مهمترین مراکز اسکان تات‌های ایران هستند.

خانم حوریه آقا بابایی که خود از اقوام تات بهمن و زادگاهش روستای ابراهیم آباد است و تا سن ۱۵ سالگی در این روستا متولد شده و آشنایی کامل با زبان، فرهنگ و آداب و رسوم تات دارد، اقدام به تدوین این کتاب نموده که در نوع خود قابل تحسین است.

نویسنده کتاب که زبان مادری اش تاتی است، مشاهدات دوران کودکی و نوجوانی و یافته‌های خود از فرهنگ، زبان و سنن روستای زادگاهش را به طور دقیق برای خوانندگان تشریح کرده که بسیار ارزشمند است و می‌تواند منبع موثقی برای محققان در این زمینه باشد.